

Στοπ καρέ

Από το Σούνιο και την Αθήνα έως τη Σαντορίνη και τις Μυκίνες, 45 ενσταντανέ του αμερικανού φωτογράφου αποτυπώνουν τη χαλαρή καθημερινότητα του '50 και του '60 στην Αθήνα και τα νησιά

Της **Δάφνης Κοντοδήμα**

Πριν από μισόν αιώνα ταξίδεψε με πλοία και με τρένα από τις ΗΠΑ για να κάνει διακοπές στην Ελλάδα, μαζί με τον αδερφό του. Ο έρωτας του φωτογράφου Ρόμπερτ ΜακΚέιμ για την Ελλάδα ήταν κεραυνόβολος και διαρκεί έως και σήμερα, που μοιράζει τον χρόνο του μεταξύ Νέας Υόρκης, Παρισιού και Αθηνών. Η Ελλάδα του '50 και του '60 ήταν, όπως λέει, «ένας Παράδεισος: ο ήλιος, το γαλάζιο της θάλασσας, η φιλοξενία των κατοίκων και τα παρθένα μέρη της με γοήτευσαν». Στα 45 ασπράμαυρα καρέ της έκθεσής του στην γκαλερί «Citronne» στον Πόρο, αιχμαλώτισε αυτή την «εποχή της ανεμελιάς, μακριά από τους δείκτες του χρηματιστηρίου» από τα ταξίδια του ανά την Ελλάδα.

Τεχνίτες μαρμάρου στο Ωδείο Ηρώδου Αττικού, μοναχοί στο Άγιον Όρος, αρχαιολόγοι σε ανασκαφές στις Μυκίνες, καπετάνιοι και ναύτες, κάτοικοι της ελληνικής υπαίθρου και παιδιά στα σοκάκια των νησιών

είναι μερικά από τους πρωταγωνιστές του. «Σήμερα οι Έλληνες αντιμετωπίζουν οικονομικά προβλήματα, από τα οποία δύσκολα θα ξεφύγουν. Έχουν γίνει απόμακροι και επιφυλακτικοί» λέει στα «ΝΕΑ» ο Ρόμπερτ ΜακΚέιμ.

«Η αλλαγή στην αρχιτεκτονική των σπιτιών έφερε και την αλλαγή στον τρόπο ζωής. Η Ιος, για παράδειγμα, γέμισε ιρλανδικές παμπ και κλαμπ. Οι Έλληνες θέλουν να κάνουν τους τουρίστες να ξεδύουν χρήματα, αλλά δεν έχουν σκεφτεί ότι πληρώνουν το τίμημα», προσθέτει ο φωτογράφος που υπήρξε λάτρης της ελληνικής Ιστορίας από τα φοιτητικά χρόνια στο Πανεπιστήμιο Πρίνστον.

Εντονες είναι οι αναμνήσεις του από τα ταξίδια του στη Σαντορίνη, το 1963. Ο Λουκάς, ιδιοκτήτης μιας ταβέρνας, δεν τους άφηνε να πληρώνουν. «Κερασμένα από εμένα. Σουβενίρ από το νησί μας» τους απαντούσε. «Είσι ήταν οι Έλληνες της εποχής. Χρήματα δεν είχαν αλλά ήταν φιλόξενοι, ανοιχτοχέρηδες και όχι κερδοσκόποι».

«Κάποιες φωτογραφίες μου αποτελούν ντακουμέντα μιας εποχής. Με ενδιαφέρει οι φωτογραφίες να είναι καλές, να θέλει δηλαδή ο άλλος να τις κοιτάζει, όπως συμβαίνει και με τα έργα τέχνης», λέει ο γεννημένος στο Σικάγο φωτογράφος, ο οποίος έχει εκθέσει τα καρέ του σε Νέα Υόρκη, Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Πάτρα, Σαντορίνη, ενώ ένα μεγάλο μέρος του αρχείου του φιλοξενείται και στις σελίδες του λευκώματος «Ελλάδα: Τα χρόνια της αθωότητας 1954-1965» (Εκδόσεις Πατάκη).

Όσο για τη δουλειά του φωτογράφου, όπως λέει, «είναι πλέον πιο δύσκολη, καθώς πρέπει να προσπαθήσεις πολύ για να βγάλεις μια φωτογραφία που θα αρέσει. Το 1950 η κάθε φωτογραφία ήταν σπάνια, γι' αυτό και ήταν σημαντική. Σήμερα υπάρχει φακός σκόνη και στα τηλέφωνα». Αυτήν την περίοδο ετοιμάζει την έκδοση λευκώματος με φωτογραφίες από την Ανταρκτική το 1959 και ένα βιβλίο για τις Μυκίνες.

INFO

Εκθεση φωτογραφίας του Ρόμπερτ ΜακΚέιμ στην γκαλερί «Citronne» του Πόρου (Παραλία, τηλ. 22980-22401) έως 12 Μαΐου. Επιμέλεια: δρ Τατιάνα Σπινάρη.

ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ ΡΟΜΠΕΡΤ ΜΑΚΚΕΪΜΠ

ΣΤΟΝ ΠΟΡΟ

σε μια Ελλάδα ανέμελη

Αθήνα, 1955. Η Αρχαία Αγορά και η Ακρόπολη από τον δρόμο του Αστεροσκοπείου. «Το τοπίο δεν έχει αλλάξει πολύ. Μόνο τα δέντρα έχουν μεγαλώσει. Στο βάθος διακρίνουμε και τους Αγίους Αποστόλους, όπου παπάς ήταν ο παππούς του ζωγράφου Αλέκου Φασσανού. Στο Μοναστηράκι το '50 δεν υπήρχαν κτιστήματα με σουβενίρ, αλλά παλαιοπωλεία. Ο εμπορικός δρόμος ήταν η Ερμού. Φανάρια και αυτοκίνητα στους δρόμους δεν έβλεπες. Κυκλοφορούσαν μόνο λεωφορεία, φορτηγά και ταξί. Θυμάμαι ότι δεν είχαν κόρνα και οι οδηγοί ταξί χτυπούσαν με το χέρι τους την οροφή του αυτοκινήτου»

Κάσος, 1965. «Ανεμελιά και αθωότητα. Τα παιδιά έπαιζαν όλα μαζί στη γειτονιά. Τα ηλεκτρονικά παιχνίδια και οι υπολογιστές δεν είχαν μπει στη ζωή τους. Η φωτογραφία τραβήχτηκε μία εβδομάδα πριν από τον γάμο μου. Θυμάμαι ότι ήμουν ο μοναδικός τουρίστας στο νησί. Η παγκοσμιοποίηση δεν τους είχε αγγίξει, γι' αυτό και οι τοπικές παραδόσεις τους ήταν εμφανείς. Τα παιδιά είδαν τη φωτογραφική μηχανή και άρχισαν να χαμογελούν και να χορεύουν. Ήταν ντροπαλά, αλλά δεν φοβούνταν τον κάθε αγνώστο που τους πλησίαζε»

Αθήνα, 1954. Τεχνίτης μαρμάρου σε συντήρηση του Ωδείου Ηρώδου του Αττικού. «Επί χρόνια, οι τεχνίτες εργάζονταν στο Ηρώδειο. Και έκαναν πολύ καλή δουλειά. Ο άνθρωπος στη φωτογραφία είναι χαρακτηριστικό παράδειγμα τεχνίτη της εποχής, καθώς όλοι ήταν στην ίδια ηλικία (45-60 ετών). Οι περισσότεροι είχαν έρθει από την Πάρο και την Τήνο, όπου έμεναν οι καλύτεροι τεχνίτες»

Μύκονος, 1955. Σε βαφτίσια. «Κάποιος μας είπε για ένα πανηγύρι στην Άνω Μερά, με αφορμή μια βάφτιση, και θελήσαμε να πάμε. Θυμάμαι τον παπά να μου προσφέρει κάθε πέντε λεπτά κρασί. Στην παρέα και μια Γαλλίδα, την οποία ξεχώριζες από το τσιγάρο στο χέρι. Τότε οι Ελληνίδες δεν κάπνιζαν. Οι κάτοικοι της Μυκόνου ήταν πολύ φτωχοί, δούλευαν όλη την ημέρα στα χωράφια και "διψούσαν" για γιορτές και πανηγύρια, όπου είχαν την ευκαιρία να φάνε ψάρι και κρέας. Είναι μία από τις αγαπημένες μου φωτογραφίες. Δεν θα μπορούσα να είχα τοποθετήσει τον κόσμο έτσι, ακόμη κι αν ήταν στημένη φωτογραφία»